

Ala xa masenyi Annabi Hose

βε

Masenyi nde yi Kitaabui xa

fe ra

Alatala naxa masenyi xɔɔxɔe ti Isirayilakae be Annabi Hose saabui ra. Ala nu bara Isirayila sugandi a xa findi a xa pama ra, a xa lu a xa niini bun ma, a xa lu a xa yaamari bun ma. Kɔnɔ Isirayila mu tin na ra. E naxa bira ala gbeteɛ fɔxɔ ra, e findi kuye batui ra. Ala naxa xɔnɔ e ma a paaxi ra, han a nate tongo a xa e lu kaafiri sagoe, e xa lu konyiya kui.

Annabi Hose na masen ne Isirayila be misaali nde ra naxan nɔma findide terenna ra won be. A naxa Isirayila xa wali maniya langoeɓa ra, a naxan nabama a xa mɔri ra naxan nu bara a dɔxɔ seriye ki ma. A naxe langoe gine naxan meema a xa mɔri fanyi ra, naxan bara fe fanyi mɔoli birin naba a be alako futi xa sabati, na gine mɔoli bara finsiriwaliya paaxi raba. Isirayila a na mɔoli raba ne Ala ra. Ala to e sugandi, a nu lan ne e xa lu a sagoe, kɔnɔ e mu tin na ra. E birafe kuye fɔxɔ ra, na bara lu alo yanfanteya langoe naxan nabama a xa mɔri fanyi ra.

Na birin kui, Ala nu nɔma xɔnɔde a xa pama ma a paaxi ra, a fa e birin sɔntɔ e xa yunubi xa fe ra. Kɔnɔ yi kitaabui wama a masenfe ne, Ala xa xanunteya gbo adama be hali na findi yunubitɔe ra. Ala mu taganma kira fanyi masenfe yunubitɔe be alako a man xa gbilen Ala

xa niini bun ma. A fe birin nabama ne alako adama xa kisi, a xa lu kira fanyi xon ma.

Ala laayidi naxan tongo Isirayila be, a xa e ragbilen e xa wali kobi foxo ra, a na laayidi tongoma ne won fan be. Ala wama won naminife Sentane xa yaamari bun ma, a wama ne won xa lu a xa denbaya kui kisi nun heeri na dennaxe. Ala xa won mali tinfe na ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Hose be

Annabi Hose xa denbaya

¹ Alatala naxa masenyi ti Beeri xa di Hose be, Yusiya, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mange xa waxatie kui Yudaya. Yerobowami nan nu na Isirayila mange ra.

² Alatala xa masenyi nan ya Annabi Hose be: Alatala naxa a fala Annabi Hose be, «Siga, i sa langoe gine nde tongo, a man xa die bari i be, barima bekae langoeɲa nan nabama Alatala rabeɲinfe kui!» ³ Hose naxa siga, a sa Gomeri tongo, Dibilayimi xa di gine. Na naxa teege, a di bari a be. ⁴ Alatala naxa a masen Hose be, «I xa a xili sa Yisireeli, a gbe mu luxi n xa Yehu xa denbaya paxankata, barima e faxe ti ne Yisireeli. N Isirayila xa mangeya jonma na ki ne. ⁵ Na loxoɛ n Isirayila xa geresoe senbe kanama ne Yisireeli taa kui.»

⁶ Gomeri man naxa teege, a di gine bari. Alatala naxa a masen Hose be, «A xili sa «Mixi xonxi,» barima n mu kinikinima Isirayila ma, n mu a xa yunubi xafarima sonon. ⁷ Kono n

kinikinima ne Yudaya tan ma, n fa a rakisi a Marigi Alatala senbe ra. N mu e rakisima tanbe ra, xa na mu a ra santidegema ra, gere ra, soe ra, nun soe ragie ra.»

⁸ Gomeri to «Mixi xonxi» de ba, a man naxa tæge, a di bari a xa mōri Hose be. ⁹ Alatala naxa a masen, «I xa a xili sa «N gbe mu a ra,» barima n ma pama mu wo ra sōnōn, wo Marigi mu n na sōnōn.»

2

Isirayila gbilenfe Ala ma

¹ Isirayilakae fama ne wuyade
alo baa de ra meyenyi,
naxan mu noma maniyade,
naxan mu noma kontide.
Singe ra, a nu a falama e be dennaxe,
«N ma pama mu wo ra,»
a a falama ne e be,
«Ala Nije xa die.»

² Yuda bōnsōee nun Isirayila bōnsōee malanma
ne,
e mangē keren sugandi e birin be.
Na loxōe xungbe Ala e raminima ne konyiya kui,
a e rasabati e xonyi.

³ «Wo xa a fala wo taarae xa fe ra, «Ala xa pama.»
Wo xa a fala wo xunyae xa fe ra, «Ala xanun-
tenyie.»

⁴ Wo xa wo nga Isirayila kalamu,
barima n ma gine mu a ra,
a xa mōri mu n fan na!
A xa a xa langoeja maxiri see ba a yatagi ma,

a a xa jengeya maxiri see ba a xijee tagi.

⁵ Xa na mu a ra, n Isirayila luma a rageli nan na, alo a nu ki naxe a bari loxoε.

N e xa boxi mafindima ne gbengberenyi ra,

⁶ a findima yire maxare nan na.

N e faxama ye xoli nan na.

N mu kinikinima a xa die ma, barima langoe di nan e ra.

⁷ E nga e soto langoeja nan kui.

Na bara findi yaagi ra e be.

A naxa a fala, <N birama ne n jengeε foxo ra, naxee donse nun ye soma n yi,

naxee dugi fima n ma,

naxee n kima ture nun minse ra.>

⁸ N i xa kira findima tunbe kungsi ra na nan ma, n i rabilin tete ra, alako i naxa kira to.

⁹ A sigama a jengeε foxo ra,

kono a mu e masotoma.

A e fenma, kono a mu e toma.

A a falama ne, <N xa gbilen n ma mori xon,

barima jalexinyi nu na n be menni dangi yakosi ra.>

¹⁰ A mu a kolon fa fala n tan nan nu baloe soma a yi,

mengi, ture, nun minse.

N tan nan nu gbeti nun xema fan soma a yi,

kono a naxa na birin nawali Bali kuye be.

¹¹ Na nan a to n ma mengi na mo, n a bama a yi.

Weni bogi bundu temui, n na fan bama a yi.

Xuruse xabe xaba temui, n mu tinma e xa se soto, naxan noma findide e xa dugie ra.

¹² Yakosi n xa a rayaagi a jengeε ya xori,

alako mixi yo naxa a ba n yi ra.

¹³ N jalexinyi birin bama ne e yi,

alo e xa malabui loxoε sali,
 e xa kike neene sali,
 a nun e xa sali birin.

¹⁴ N xa e xa weni bilie, nun e xa xore bilie kana.
 E naxe a na findixi e xa langoepa sare nan na.

N na sansi birin kanama ne,
 a xa findi wula ra subee sabatima dennaxe.

¹⁵ N Isirayila jaxankatama ne,
 barima a serexe bama Bali kuye be,
 a lu alo langoe naxan a yete maxirima dugi fanyi
 ra,

a bira a jenge foxo ra.

Na kui a naxa neemu n tan ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁶ «N a xaninma gbengberenyi ma na nan ma,
 n fa woyenyi joxunme fala a be.

¹⁷ A na keli menni, n man wuri bogilae fi a ma.

Akori gulunba findima ne xaxilisa ra a be,

a fa sigi sa alo a fonike temui

alo a mini loxoε Misira boxi ra.»

¹⁸ Alatala xa masenyi nan ya,

«Na loxoε i n xilima ne «N ma mōri.»

I mu n xilima «N kanyi» sonon.

¹⁹ N Bali kuye xilie bama ne i de i,

alako i xa neemu e ma.

²⁰ Na loxoε n saate tongoma ne e be,

nun wulai subee, xonie, a nun bubusee ra.

N xali, santidegema, nun gere bama ne e xa boxi
 ma,

alako e xa sabati naa bopesa kui.

²¹ N i findima n ma gine nan na

tinxinyi, dugutegepa, nun hinne kui.

N mu meema i ra abadan.

22 Lanlanteya luma ne won tagi,
i fa Alatala kolon.»

23 Alatala xa masenyi nan ya.

«Na lɔxɔɛ, n i xa dube suxuma ne.

24 Koore tune ye ragoroma ne boxi ma.

Boxi baloe raminima ne wo be.

Sansie weni nun ture fima ne wo ma.

Yisireeli hayi birin fanma ne.

25 N Isirayila rasabatima ne na boxi ma n yete be.

N nu naxan ma «Mixi xɔnxi,»

n kinikinima ne a ma.

N nu naxan ma, «N ma pama mu a ra,»

n a xilima ne, «N ma pama.»

E fan fama n tan nan xilide, «N Marigi Ala.»»

3

Ala xa xanunteya Isirayila be

¹ Alatala naxa a masen n be, «I man xa i xa gine xanu, hali a to yene rabama a nun a jengee ra. Na luma ne alɔ Alatala xa xanunteya Isirayilakae be, e tan naxee birama ala gbeteɛ fɔxɔ ra, e nu serexe ba e be.» ² N naxa gbilen na gine xa kote dɔxɔ ra gbete kole fu nun suuli ra, nun mengi busali keren nun a tagi. ³ N naxa a fala a be, «I xa i raxara n xonyi. I naxa langoepa raba sɔnɔn, i naxa xeme gbete yo kolon fa. N fan luma i be na ki ne.»

⁴ Waxati xɔnnakuye kui, Isirayila fama ne lude mange mu na, yareratie, serexeɛ, kuyee, nun Ala maxɔrin se xanbi. ⁵ Na dangi xanbi, Isirayilakae gbilenma ne, e fa e Marigi Alatala fen, a nun e xa mange Dawuda. Na temui, e fama ne gaaxude

Alatala ya ra, e man lu a xa hinne bun ma temui birin.

4

Isirayila xa tinxintareya

¹ Isirayilakae, wo Alatala xa woyenyi rame,
barima kiiti na wo nun Alatala tagi.

«Nondi nun hinne bara ꝑon wo ya ma.

Wo mu n kolonxi Ala ra wo xonyi sonon.

² Danke matife, wule, faxe ti, mure, langoeꝑa
nan gbansan gboxi wo yi ra.

Faxe tima temui birin.

³ Wo xa boxi fama lude sunnunyi kui na nan ma.

Naxee birin sabatixi a ma,

e faxama ne e nun subee, xonie, nun yexee ra.

E birin faxama ne.»

⁴ «Kono mixi yo naxa kalamui ti,
mixi yo naxa pama rakiiti.

Wo xa pama nan wo tan serexedubee kalamuma.

⁵ Wo birama ne yanyi ra, wo bira koꝑe ra.

Hali namijonmese, e tantanma.

N fama wo nga Isirayila faxade na nan ma.

⁶ N ma pama na faxafe, a kolontareya ma.

Wo to bara wo makuya n kolonfe ra,

n fan bara wo makuya n ma serexedubeꝑa ra.

Wo to bara wo Marigi Ala xa seriye rabeꝑin,

n fan bara wo xa die rabeꝑin.

⁷ Serexedubee wuyaxi ki naxe,

e xa yunubie fan wuyaxi na ki ne.

N e xa binye masarama yaagi ra na nan ma.

⁸ E baloma n ma pama xa serexee ra.

Na kui, e man nee radin ye yunubi rabafe ma

e tan yete naxan nabama,
alako e man xa serexe gbeteε soto.

⁹ Nama yo, serexedubee yo,
n e birin jaxankatama ne e xa yunubie xa fe ra,
n e sare ragbilenma ne e ma.»

¹⁰ «E e degema ne, kono e mu fama lugade.
E kuyee batuma ne, kono nee mu e rageenima,
barima e bara Alatala rabejin.

¹¹ E langoeja rabama,
e beere mooli birin minma.
Na nan e xaxili kanaxi.

¹² N ma jama maxorinyi tima kuye ma.
E yaabi nde soto ma na wuri xuntunyi ra.
Langoeja rabafe bara lu e boje kui.
Na bara e raloe,
na bara e makuya Ala ra.

¹³ E serexe bama geyae fari,
menni e surayi fan ganma serexe ra.
E na rabama wuri xungbee bun ma, niini gbo
dennaxe.
Na kui wo xa di ginεe langoeja rabama,
wo xa mamadie fan bara findi ye ne rabae ra.»

¹⁴ «N mu fama wo xa di ginεe nun wo xa
mamadie jaxankatade e xa langoeja xa
fe ra,

barima wo tan fan jengεe suxuma.

Wo birin serexe bama kuyee be.

Nama xaxilitare luma na gantanyi kui.

¹⁵ Xa Isirayila bara bira langoeja foxo ra,
wo tan Yudayakae, wo naxa na mooli raba.

Wo naxa siga Giligali, wo naxa te Beti Aweni.

Wo naxa wo kali Alatala xili ra menni.
 16 Xa Isirayila luma alo ninge kalabante,
 Alatala mu noma e rabalode alo yexxe fanyie,
 e naxee de madonma filii xungbee ma.

17 Eframikae bara kankan kuye ma.

Wo xa e lu na.

18 E xa beere na jon, e xa langoeja fan tongo.
 E xa mangxe waxi yaagi nan tun xon ma.

19 Foye fama e ra fanafanande na nan ma.
 E fama ne yaagide e xa serexxe xa fe ra.»

5

Ala Isirayila makiitife

1 «Serexedubee, wo yi rame.

Isirayilakae, wo a mato.

Mangxe xa denbaya, wo wo tuli mati.

Kiiti na won tagi,

barima wo bara findi gantanyi ra Misipa,
 wo bara findi yeje ra Taboro geya fari.

2 Wo na mixi nan tun mafaxafe yi ki,
 n xa n yaxaseri masa wo be.»

3 «N Eframi kolon, Isirayila mu noxunxi n ma.
 Eframi na langoeja rabafe, Isirayila fan bara so
 seniyantareja kui.

4 E xa fe kobie bara e makuya e Marigi Ala ra.

Langoeja xaxili bara lu e ya ma.

E mu Alatala kolon.

5 Isirayila xa yete igboya nan a niyama
 e xa bira, e nun Eframi.

Yudaya fan birama ne e xa yunubi saabui ra.

6 E xurusee xaninma serexe ra, e xa Alatala fen,
 konon e mu a toma barima a makuya e ra.

⁷ E bara Alatala yanfa, e þenge die bari.
 Beenun kike keren, e xa bɔxi fama ne kanade, e
 fa halaki.»

⁸ «Wo sara fe Gibiya. Wo xa a fe Rama.
 Wo gere sɔnxɔe ite Beti Aweni.
 Bunyaminkae, yaxuie na wo xanbi ra.

⁹ Efirami paxankatama ne na lɔxɔe.
 Isirayila bɔnsɔe, n xa nɔndi masen wo be.»

¹⁰ «Yudaya kuntigie fama ne n ma xɔne kolonde,
 barima e ifu bɔxi naaninyie ma.

¹¹ Eframikae fan fama ne paxankatade,
 barima e biraxi e yete waxɔnfe nan fɔxɔ ra.

¹² N findima suuri nan na Efirami bɔnsɔe be,
 N lu Yuda bɔnsɔe be alɔ fi þaaxi.

¹³ Efirami nun Yudaya a kolon e furaxi.
 Efirami sigama Asiriya,
 a xɛerae xɛema naa mange xungbe xɔn ma,
 kɔnɔ a mu nɔma wo rayalande,
 a mu nɔma wo xa fie baride.

¹⁴ N luma ne alɔ yete Efirami be,
 alɔ yete yɔre Yudaya be.

N nee ibɔɔma ne, n siga e ra,
 mixi yo mu e bama n yi.

¹⁵ N xa gbilen n xɔnyi,
 han e xa e xa yunubi kolon, e fa n fen.
 E fama ne n fende e xa tɔɔre kui.»

6

Alatala waxɔnfe

¹ Wo fa be, won xa gbilen Alatala ma!

A bara won tɔɔɔ, kɔɔɔ yakɔsi a won nayalanma
nɛ.

A bara won bɔnbɔ, kɔɔɔ yakɔsi a won ma fie
maxirima nɛ.

² Xi firin na dangi, a fama nɛ won nayalande,
a xi saxan nde a won nakeli, won fa lu a sɛɛti
ma.

³ Won xa Alatala fen, won xa a kolon.

Ala fafe mu kanama.

Lɔxɔ yo lɔxɔ kuye ibama, jɛmɛ birin tunɛ fama.

Ala fan mu tondima fade won yire.

⁴ «N munse rabama i tan na, Eframi?

N munse rabama i ra, Yudaya?

I xa hinne n mabiri, luxi nɛ alɔ xini naxan
goroma gɛɛɛɛɛɛ,

kɔɔɔ beenun soge xa xɔɔɔ, a jɔn.

⁵ N wo gerema namijɔnmɛɛ xa masenyie ra na
nan ma,

n wo faxama nɛ n ma masenyie ra.

N ma kiitie fixɛ alɔ naiyalanyi.

⁶ Hinne rafan n ma dangife sɛɛɛɛ ra,

Ala kolonfe dangi sɛɛɛɛ gan daaxie ra.

⁷ E bara n ma saatɛ kana,

alɔ adamadie darixi a ra ki naxɛ.

E bara n yanfa.

⁸ Mixi jaaxi wuya Galadi, faxɛtie bara gbo naa.

⁹ Sɛɛɛɛdubɛɛ baganma mixi ma Sikemi kira xɔn
ma alɔ mujɛtie.

Na faxɛ tife, fe jaaxi na a ra.

¹⁰ N bara fe jaaxie to Isirayilakae tagi:

Eframi bara langoɛna raba, Isirayila bara nɔxɔ.

¹¹ Yudaya, n na gɛ n ma jama ragbilende konyiya
kui,

n wo fan ɲaxankatama nɛ.»

7

Eframi xa yunubie

- ¹ «N to wa Isirayila rayalanfe,
Eframi xa yunubi man naxa makɛnɛn.
Samari xa fe ɲaaxi naxa mini kɛnɛ ma.
Na yanfantee muɲɛ tima, e yensen ye yire birin.
- ² E e maɲɔxun n mu ratuxi e xa kobɲa ma,
kɔnɔ n e xa wali birin toma nɛ.
- ³ Yi mixi kobie rafan mange ma,
kuntigie tinma e xa wali ra.
- ⁴ E xa langoɛna gbo alo te xungbe,
taami ganyi naxan nadɛxɛma,
a fa wolen han a ge farin nafalade.
- ⁵ Kuntigie siisima nɛ mange xa xulunyi,
mange fan tinxi na fe mɔoli ra.
- ⁶ E bɔɲɛ bara te alo te xungbe,
e e maso mange ra, e xa a yanfa.
E na fe birin xirima kɔɛ nan na
alako geɛsege e xa wali ɲaaxi xa kamali.
- ⁷ E bɔɲɛ naxa te han e kiitisee birin nabira,
e e xa mangee birin faxa.
Na mixi mɔoli mu n ma kiiti mamɛma fefe ma.
- ⁸ Eframi wama lufe nɛ alo si gbɛtɛɛ,
kɔnɔ a luxi nɛ alo taami naxan ganxi a ɲaaxi ra.
- ⁹ Si gbɛtɛɛ a sɛnbɛ kanama, kɔnɔ a mu a kolon.
A forixi, kɔnɔ a mu na rakɔɔsi.
- ¹⁰ Isirayila a yetɛ igboma, a mu gbilen a Marigi
Alatala ma,
a mu bira a xa sɛriye fɔxɔ ra.
- ¹¹ Eframi luxi nɛ alo ganbɛ xaxilitare.

A Misirakae xilima, a saate tongoma Asiriyakae
be.

12 E na siga naa, n fama ne n ma yeɛ wolide e
ma,

e xa bira alo xoni.

N e naxankatama ne, alo a masenxi e be e xa
malanyi kui ki naxe.

13 Naxankate na e be, barima e bara e gi n xun
ma.

Gbaloe na e be, barima e bara n matandi.

N nu waxi ne e xun sarafe, kono e wulee sama n
xun ma.

14 E yaye raminima e xa sade ma,

kono e mu sunnunxi e boɛ ma.

E e malanma alako e xa donse nun weni fen,

kono e e makuyama n tan na.

15 N tan nan e xuru, n tan nan senbe fi e ma,

kono e finsiriwaliya rabama n na.

16 E mu e ya tima koore ra,

e yanfe tima alo yanfe yili.

Na nan a ra, e kuntigie faxama santidegema ra,
e yaagi Misira boxi ma e xa woyenyi xa fe ra.»

8

Isirayila xa kuye batui

1 «Wo xa gere sara fe!

Yaxui goroma ne Alatala xa banxi ma alo sege,

barima nama bara n ma laayidi kana,

e naxa muruta n ma seriye ma.

2 E n xilima,

«Muxu Marigi Ala, muxu i kolon, muxu tan,

Isirayila.»

3 Isirayila to bara fe fanyi beɛnin,

yaxui birama ne a foxo ra.

⁴ E bara mangɛe ti n ma yaamari mu naxan na,
e bara kuntigie ti e mu n maxorin.

E bara kuyee rafala e xa gbeti nun xεema ra.
Nee halakima na nan ma.

⁵ Samarikae, wo wo xa ninge kuye wɔle.

N bara xɔnɔ wo ma a ɲaaxi ra.

Wo wo yete manɔxɔma yi fe mɔoli ra han mun
tɛmui?

⁶ Yi kuye fatanxi wo tan Isirayila nan na.

Mixi nde nan a rafalaxi, Ala mu a ra!

Samari xa ninge kuye fama ne butuxunde.

⁷ Naxan ɲereɲa fe ɲaaxi kui,

gbaloe fama ne a lide.

Hali mengi tonsɔe keren, e mu a sɔtɔma xe ma.

Sansi naxan bulama, a mu findima baloe ra.

Hali nde findi a ra, si gbete nan a donma.

⁸ E bara Isirayila xun nakana,
e e xanin ɲamanɛ konyiya kui.

⁹ Isirayilakae bara siga Asiriya bɔxi ma,
alɔ sofale naxan luma a keren.

¹⁰ Hali e mixi naxee saraxi sie tagi e kantafe ma,
n e birin malanma ne,
alako e xa tɔɔɔ mangɛe xa kote bun ma.

¹¹ Eframi bara sɛrɛxɛbadee rawuya

alako e xa yunubie xa xafari,

kɔnɔ na sɛrɛxɛbadee bara a niya

e xa yunubie sɔtɔ.

¹² N bara n ma sɛriyɛe birin sebe, e xa na kolon,
kɔnɔ e mu tide toxɔ a ma.

¹³ E sɛrɛxɛe bama n be, e na sube don,
kɔnɔ na mu rafan Alatala ma.

Yakosi, Alatala fama ne e naxankatade e xa
yunubie xa fe ra,
e xa gbilen Misira boxi ma.

¹⁴ Isirayila bara neemu Ala ma, naxan e daaxi.

E na mange banxie tife.

Yudaya fan na taae tife, naxee senbe gbo,
kono n na birin ganma ne te ra.»

9

Isirayila xa naxankate

¹ Isirayila, i naxa jalexin,
i naxa seewa alo si gbete.

I to i Marigi Ala bepin, i bara findi langoe ra.

Langoe masundi bara rafan i ma,
i naxan sotoma lonyi yire.

² Wo mu baloe sotoma lonyi yire,
wo mu weni sotoma weni bogi bundu se kui.

³ E mu luma Alatala xa boxi ma,
Eframi gbilenma ne Misira,
e fama donse haramuxie donde Asiriya boxi ma.

⁴ E mu serexe ye daaxie bama Alatala be.

E xa serexe mu rafanma a ma,
e luma alo jon yire taami.

Naxee nee donma e findima seniyentaree nan na.
Na findima donse nan na e be,
kono a mu findima serexe ra Alatala be a xa
horomobanxi kui.

⁵ Wo munse rabama sali loxe Alatala ya i?

⁶ Hali e sa e ratanga gbaloe ma,
Misirakae fama ne e faxade, e e ragata Nofi.
E xa harige birin loema ne, e xonyi findima ne
wula ra.

7 Naxankate loxoεe na fafe,
yunubi sare ragbilenma temui naxe.
Isirayila xa na kolon.
Isirayila xa yunubi gbo,
na na a ra e namiponmεe xonma,
e daxui xili sa e xun ma.

8 Ala nun namiponmεe Eframi kantama,
konon mixie tan gantanyi tema namiponmεe be.
E mu rafan mixie ma Ala xa horomobanxi kui.

9 Eframikae bara so yanfanteya kui,
alo naxan nabaxi Gibiya.
Ala mu nεemuxi e xa yunubi ma,
a fama e naxankatade na nan ma.

10 «N to Isirayila to,
a nu fan alo bogi se naxan toma wula i.
Wo benbae nu luxi ne alo xore bogi singee,
konon e naxa bira kuye xonxi foxo ra
naxan nu na Peyori.

11 Eframi xa binye sigama ne alo xoni naxan
tuganma.

Di bari mu na, teεge mu na.

12 Xa a sa a li e naxa die xuru, n e birin bama ne
e yi.

E fe jaaxi sotoma ne n na e rabolo temui naxe.

13 N bara Eframi to a sabatixi yire fanyi, alo Tire
na ki naxe,
konon Eframi xa die soma ne faxetie yi ra.»

14 Alatala, a lanma i xa munse raba e be?
I xa gine furuxie furi kana, i xa e xipe xara.

15 E jaaxui birin masenxi ne Giligali.

Menni n bara e xon folo e xa fe jaaxie xa fe ra.

E mu rafanma n ma sɔnɔn.
E xa kuntigie findixi matandilae nan na.

¹⁶ «N bara Efirami bɔnbɔ.
A luxi nɛ alɔ sansi naxan sanke bara xara,
a mu bogima sɔnɔn.
Xa Eframikae fa die bari,
n e halakima nɛ.»
¹⁷ N Marigi Ala fama nɛ e rabɛɛɛnde,
barima e mu e tuli matixi a ra.
E findima nɛ biyaasilae ra sie tagi.

10

Isirayila xa makiiti

¹ Isirayila luxi nɛ alɔ sansi bili fanyi naxan
bogima a fanyi ra.
Kɔnɔ a xa bogi to wuya, a naxa sɛrɛxɛbade fan
rawuya.
A xa bɔxi to tofan, a naxa tɔnxuma gɛmɛ ti kuye
bɛ.
² E bɔɛ mu na Alatala gbansan xa ra,
na na a ra e bara yunubi sɔtɔ.
Alatala e xa sɛrɛxɛbadee rabirama nɛ,
a e xa tɔnxuma gɛmɛ kana.
³ Yakɔsi e a falama,
«Mange mu na muxu xun ma,
barima muxu mu gaaxuma Alatala ya ra sɔnɔn.
Mange nɔma munse rabade muxu bɛ?»
⁴ E wɔyɛnma, e e kalima, e saatɛ tongoma,
kɔnɔ na birin fufafu.
Kiiti fanyi mu luma e yi,
alɔ nooge ɲaaxi naxan bulama xɛ ma.
⁵ Samarikae fama nɛ kɔntɔflide e xa ninge kuyee
xa fe ra

naxee na Beti Aweni.
 Nama wa tima, serexedubee fan sunnunma,
 barima e jalexinxi naxan na, na fama ne bade e
 yi ra.

⁶ Na kuyee xaninma ne Asiriya boxi ma,
 a fa lu Mange xungbe ma.
 Eframi yaagima ne,
 birin fama ne yode Isirayila xa kewali ma.

⁷ Samari nun a mange xaninma ne,
 alo wuri xuntunyi ye naxan xaninma.

⁸ Kuye batudee naxee na Beti Aweni, e kanama
 ne.

Na serexebadee, Isirayilakae yunubi raba
 dennaxe,
 e findima tunbe yiree nan na.
 E fama ne a falade geyae be,
 «Muxu makoto, muxu ragata!»

⁹ «Isirayila, kabi wo naxa na yunubi jaaxi raba
 Gibiya,
 wo na yunubi sotofe tun.

Naxankate fama e lide Gibiya na nan ma.

¹⁰ A bara n kenon n xa e halaki.
 Sie fama ne e gere, e e suxu e xa yunubi gbege
 xa fe ra.

¹¹ Eframi luxi ne alo ninge xuruxi, wali rafan
 naxan ma.

N fama ne luuti xiride a xunyi ma, a xa wali raba
 n be.

Yudaya fan xa wali, Yaxuba bonsoe xa kote
 xanin.

¹² Wo xa wali tinxixi raba,
 alako wo xa fe fanyi soto.

Wo xa wakili nεενε tongo,
wo xa Alatala fen han a fa temui wo yire,
a tinxinyi lu wo bɔɔɛ kui.

¹³ Kɔnɔ wo tan mu tin na wali tinxinxi ra.
Wo bara fe ɲaaxi raba.

Yanfanteya nun yete igboɲa bara gbo wo yi ra.
Wo bara la wo xa sɔɔrie sɛnbɛ ra,

¹⁴ kɔnɔ e ya fama isode,
e xa yire kantaxie fama nε kanade,
alo na gere lɔxɔe Salaman xutu sɔtɔ Beti Arabeli
xun ma temui naxe.

Na lɔxɔe ginεe nun e xa di birin faxa nε.

¹⁵ Na mɔɔli fama nε Beteli lide
a xa yunubie xa fe ra.

Subaxe na a li, Isirayila mange faxama nε.»

11

Ala xa kinikini

¹ «N Isirayila xanu nε a dimedi temui.

N naxa n ma di xili a xa keli Misira bɔxi ma.

² Kɔnɔ n to nu e xilima, e naxa e makuya n na,
e sɛrɛxɛ ba Bali kuyee bɛ, e surayi gan gɛmɛ
masolixie bɛ.

³ N tan nan nu Efirami malife a xa ɲɛrɛ kui,
kɔnɔ e mu a kolonxi a n tan nan nu mɛɛnife e
ma.

⁴ N nu na e mabɛndunfe marafanyi nun xa-
nunteya ra.

N tan nan e ramini konyiya kui,
alako e xa balo a fanyi ra.

⁵ Yakɔsi, hali e mu fa sa gbilen Misira bɔxi ma,
Asiriya nan nɔɛ sɔtɔma e xun na,
barima e bara tondi gbilende n ma.

⁶ Na nan a ra santidɛgɛma fama e xa taae lide,

a fa e xonyi birin kana.
 E waxonfe mu sooneyama sonon.
 7 N ma jama bara gbilen n foxo ra.
 Hali e birin n xili, n mu e xun nakelima.»

8 «Kono Efirami, n xa i rabepin di?
 N xa Isirayila rabolo di?
 N mu noma fe rabade i ra
 alo n naxan nabaxi Adamaha.
 N xa i lu alo Seboyimi?
 Tore bara n bore suxu.
 N bara kinikini wo ma.
 9 N bara n ma nate masara,
 n bore bara xinbeli.
 N bara dije Efirami ma, barima Ala nan n na.
 Adama mu na n tan na.
 Seniyentoe nan n na wo tagi.
 N bara n ma xone lu na.
 10 E fama ne birade Alatala foxo ra.
 Ala na a xui ramini senbe ra alo yete magaaxuxi,
 e fama ne lude a xanbi ra kelife sogegorode
 mabiri.
 11 E kelima ne Misira boxi ma alo xonie,
 e kelima ne Asiriya boxi ma alo ganbee.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

12

Isirayila xa yanfanteya

1 «Efirami wama n madaxufe.
 Isirayila wama n yanfafe.
 Yudaya tan birama ne Ala foxo ra,
 a mu lanlanteya kana Ala seniyenxi mabiri.
 2 Efirami fe fufafu fenma,
 a birama mixie foxo ra naxee na fuge ra.

A xa wulee nun fe ɲaaxie gbo.
 A saate tongoma Asiriya be,
 a oliwi ture fima ne Misira mange ma.
³ Ala Yudayakae makiitima ne,
 a Yaxuba bɔnsɔe ɲaxankatama ne,
 a fa a xa kewali sare ragbilen a ma.»

⁴ E na e nga furi kui,
 Yaxuba naxa a taara tingilinyi suxu.
 A to fori, e nun Ala naxa gere so.
⁵ E nun maleke naxa gere so, a xutu soto a ma.
 A naxa wa, a a mayandi a xa hinne a ra.
 Yaxuba a to ne Beteli.
 E nun Ala woyen menni ne.
⁶ Alatala nan Mange ra.
 Xili xungbe kanyi nan Alatala ra.
⁷ I tan xa fa i Marigi Ala ma,
 i naxa dugutegeɲa kana,
 i xa seriye tinxinxi suxu.
 I xaxili ti i Marigi Ala ra temui birin.

⁸ Yule sikeeli wule rawalima, a mixi tooro.
⁹ Efirmi bara a fala,
 «N bara banna han!
 N bara naafuli soto n yete senbe ra.
 N mu yunubi yo rabaxi.»

¹⁰ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
 naxan i ramixi Misira boxi ma.
 N man i radɔɔma ne kiri banxie kui,
 alo won ma sali temui dangixie.
¹¹ N nu woyenma namijɔnmɛ be,
 n laamatunye wuyaxi so e yi ra.

N nu taalie masenma wo be namijonme saabui ra.

¹² Galadikae luma ne fe jaaxi raba ra.

Na fe na a niyama n fama e xun nakanade.

E ninge bama serexe ra Giligali,

konon fama ne e xa serexebadee kanade,

e xa lu alo gema malanxie xee ma.»

¹³ Yaxuba naxa a gi Arami boxi ma.

Isirayila naxa findi xurusee demadonyi ra,

alako a xa gine nde soto.

¹⁴ Alatala naxa Isirayila ramini Misira boxi ma namijonme nde saabui ra.

Alatala naxa meeni Isirayila ma a xa xerae saabui ra.

¹⁵ Eframi bara Alatala raxono a jaaxi ra.

E Marigi fama ne e jaxankatade e xa faxe tixie xa fe ra,

a fa e rayaagi.

13

Ala xa xone

¹ Nama nu gaaxuma ne Eframi xa woyenyi ya ra,

barima mixi binye nan nu a ra,

konon a naxa yunubi soto Bali kuye batufe ra, a fa faxes.

² Yakosi e man yunubie nan nabama,

e kuye rafalama gbeti ra.

E kuye yailanma,

konon xabui wali gbansan nan a ra.

E adamadie bama serexe ra,

e ninge kuye sunbama.

³ Na na a niyama e fama ꝑonde alo kunda naxan
goroma γεεσεγε,
alo xini naxan yolonma γεεσεγε,
alo maale lagi foye naxan xaninma foye ra,
alo tuuri naxan minima kuri kui.

⁴ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i raminixi Misira boxi ma.
I naxa ala gbete kolon fo n tan.

Marakisima mu na i be ba n tan na.

⁵ N ꝑengi saxi i xon gbengberen yire.

⁶ E to baloe soto, e naxa luga.

E to luga, e naxa findi yete igboe ra.

Na nan a ra e neemuxi n ma.

⁷ N luma ne e be alo yete,

naxan a noxunma kira xon han a sube soto.

⁸ N e suxuma ne alo sube xaape, naxan ma die
baxi a yi.

N e ibooma ne alo yete, naxan wulai sube
faxama.

Wula subee man e ibooma ne.

⁹ Isirayila, i bara i yete kana,

barima i bara i malima yanfa, naxan findi n tan
na.

¹⁰ I xa mange na minden,

naxan nu lanma a xa wo rakisi?

I xa kiitise na minden,

i nu wama naxee xon alako i xa mange nun
mangedie soto?

¹¹ N to xono wo ma, n bara mange so wo yi ra.

Yakosi n a bama ne wo yi ra n ma xone kui.

¹² Efirami xa fe paaxi birin sebexi,

Ala mu neemuma a xa yunubie ma.

¹³ Tore fama ne a lide, alo gine naxan di barima.

Kono di xaxilitare na a ra.

A bari tɛmɔi na a li, a mu tinma minide a nga tɛɛɛɛ.»

¹⁴ «N xa e xun sara aligiyama sɛnbɛ yi?

N xa e rakisi saya ma?

Saya, i xa xɔnɛ na minden?

Aligiyama, i xa sɛnbɛ na minden?

N mu kinikinima wo ma feo!

¹⁵ Hali a sɛnbɛ gbo a ngaxakerenyie tagi,

Alatala foye xare rafama nɛ

keli gbengberenyi sogetede mabiri,

a fa xuree nun kolɔnyie xɔride.

Harige birin bama nɛ a yi ra.»

14

Isirayilakae xa tuubi Alatala ma

¹ Samarikae bara yunubi sɔtɔ e Marigi Alatala matandife ra.

Na nan a ra e faxama santidɛgɛma ra,

e xa diyɔrɛɛ wolima nɛ bɔxi ma,

e xa ginɛ furuxie furi rabɔɔma nɛ.

² Isirayila, gbilen i Marigi Alatala ma,

barima i xa wali kobi bara i rabira.

³ Wo tuubi Alatala ma, wo fa yi wɔyɛn fanyi fala a bɛ,

«I xa dijɛ muxu xa yunubie ma,

i xa hinne muxu ra.

Muxu xa tantui ba sɛrɛxɛ ra, tuurae xa lu na.

⁴ Asiriya mu nɔma muxu rakiside,

muxu mu tema soeɛ fari gere xili ma.

Muxu mu kuyee xilima «Muxu Marigi Ala»

naxee yailanxi mixi belɛxɛ ra.

I tan nan gbansan kinikinima kiridie ma.»

⁵ «N e xa yanfanteya yailanma ne.

N e xanuma ne fonisireya ra,
barima n ma xone bara gbilen e foxo ra.

⁶ N luma ne Isirayila be alo xini,
e tofanma ne alo sansi fugaxi.

E sabatima ne alo wuri bili fanyi naxan na Liban.

⁷ A salonyi kuyama ne.

A tofanma ne alo oliwi wuri,
a xiri fanyi raminima ne alo wondi naxan na
Liban.

⁸ Nama man sabatima ne Isirayila boxi ma Ala
xa niini bun ma.

E xa mengi fanma ne.

E xa fe joxunma ne alo weni bogi,
e fa xili fanyi soto alo Liban xa weni.

⁹ Eframi bonsoe, munse na n nun kuyee tagi?

N tan nan wo xa dube suxuma,
n nan n jengi sama ne wo xon.

N luma ne wo be alo wuri xinde fanyi.

Wo baloe soto ma n tan nan saabui ra.»

¹⁰ Lonnila yi woyenyi kolonma ne.

Xaxilima yi masenyi fahaamuma ne.

Alatala xa kirae tinxin,
tinxintoe jere ma nee nan xon,

konon matandilae dinkonma nee nan na.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2